

KOMPETENSBOOST

T U R I S M O C H R E S T A U R A N G

**En handbok för utveckling av kompetensboostar
i turism- och restaurangbranschen i Finland**

Redaktör:

Maria Engberg – Yrkeshögskolan Nova

Medförfattare:

Ann-Maj Björkell-Holm – Yrkesakademin,
Carolina Djupsjöbacka – Evangeliska folkhögskolan,
Johanna Ilvoranta – Yrkesakademin,
Carolina Isomaa – Optima och
Björn Widenius – Axxell.

Projektets visuella identitet: Ida Helle

Grafisk design och ombrytning: Pia Sonck-Koota

Språkgranskning: Marika Rask – Yrkeshögskolan Nova

Nova Publikation och produktion, serie P: Produktioner 1/2025

ISBN 978-952-7526-48-4 (Online)

ISSN 1799-1625

CC BY-NC-ND 4.0

Innehåll

Projektets bakgrund.....	4
Planering av KompetensBoost-projektet	6
Behovskartläggning	6
Kursinnehåll	6
Pedagogiska utgångspunkter	6
Lärandemål	7
Marknadsföring, rekrytering, utvärdering och uppföljning	8
Exempel på kompetensboostar som arrangerats inom projektet	10
RESTAURANGBRANSCHEN.....	10
<i>Optima – Introduktionskurs för nya inom restaurangbranschen ...</i>	<i>10</i>
<i>YA – Introduktionskurs för nya i restaurangbranschen</i>	<i>13</i>
FÖRETAGANDET OCH SERVICEYRKET	13
<i>Optima – Att leda turism- och restaurangpersonal</i>	<i>13</i>
SPRÅK OCH KULTUR.....	16
<i>Efo – Svenska språket och finländsk arbetskultur</i>	<i>16</i>
DIGITALISERING	18
<i>Axxell – ”Niornas drömdag”</i>	<i>18</i>
<i>Novia – Foto och text på sociala medier</i>	
<i>– lär dig jobba effektivare och mer målmedvetet</i>	<i>19</i>
SERVICELEDARSKAP	20
<i>Novia – Framgångsrikt ledarskap i serviceorganisationer</i>	<i>20</i>
Utbildning möter underhållning – utbildningsevenemang	22
Novias Alumnafterwork	22
Kvarken Food Challenge	23
Axxells benchmarkingresa till Åland.....	23
Optimas temaevenemang och ”turist i egen stad”	24
YA och Efo – gemensam kick-off för kurser i Vasa	26
KompetensBoosts hybrida avslutningsevenemang	26
Slutsatser, framtidsutsikter och projektparternas avslutande hälsningar	28
Källor	31
Bilaga	32

Projektets bakgrund

Turismbranschen består av många olika delbranscher och erbjuder arbetsmöjligheter för personer med olika kompetenser och utbildningsnivåer. Inom turism- och restaurangbranschen i Finland finns det brister och behov av utveckling, av vilka arbetskraftsbrist och behov av kompetensutveckling kan nämnas som specifikt stora utmaningar.

Arbets- och näringslivsministeriet betonar problemen med kompetensförsörjning som ett av hindren för tillväxt och ökad konkurrenskraft. (Arbets- och näringsministeriet, u.d.)

SKOLS projektet 62/1457/2022

UPP TURE – Utveckling av program för kompetensutveckling som stöd för svenskspråkiga i besöksnäringen i södra och västra Finland (12.8.2022

– 31.12.2024) initierades specifikt för att erbjuda kortkurser som möter denna arbetskraftsbrist och för att främja den befintliga personalens kompetensutveckling i Svenskfinland.

Branschen påverkades starkt av coronapandemin och anställda tvingades att söka jobb inom andra branscher – där många valt att också stanna. (Björklund & Bergfors, 2023)

Projektparterna är Optima, Yrkesakademin (härefter YA), Evangeliska folkhögskolan (härefter Efo), Axxell och Yrkeshögskolan Novia

(härefter Novia). Under projektets gång insåg projektparterna att projektet behövde en mer slagkraftig titel, som också kunde fungera för att sälja projektet och locka deltagare till kortkurserna. Sålunda ändrades namnet till **KompetensBoost i turism och restaurang** och detta namn används också i handboken.

Behovet av kompetensutveckling har på EU-nivå resulterat i den europeiska kompetensagendan. Agendan anger att "EU behöver en kompetensrevolution för att människor ska kunna utvecklas i takt med den gröna

och den digitala omställningen och för att bidra till återhämtningen efter covid-19-krisen." (European Commission, u.d.)

En del av kompetensrevolutionen är kontinuerligt lärande som behövs till följd av att samhället och arbetslivet förändras.

En del av kompetensrevolutionen är kontinuerligt lärande som behövs till följd av att samhället och arbetslivet förändras och är en av lösningarna vid brist på kompetent arbetskraft.

Med kontinuerligt lärande avses kontinuerligt främjande

av kompetens under hela livet, i synnerhet tillägnande av ny kompetens och utveckling av den egna kompetensen i olika skeden av karriären. På så vis svarar kontinuerligt lärande på arbetslivets behov. (Antila, o.a., 2024)

För kontinuerligt lärande och allmänna arbetslivskompetenser behövs stöd i både

För kontinuerligt lärande och allmänna arbetslivskompetenser behövs stöd i både utbildningen och i arbetslivet.

utbildningen och i arbetslivet. I arbetslivet behövs självledarskap, sociala kompetenser och kreativitet samt digitalt kunnande. Genom att stöda kontinuerligt lärande stöds också trivseln på arbetsplatser, karriärutveckling, sysselsättning, den offentliga ekonomin samt företagets konkurrenskraft. Lärandet är en ständigt pågående process och man ska inte vänta med kompetenshöjning tills en konjunkturförändring gjort att arbetet försvunnit. Utbildningar lägger grunden och infrastrukturen i lärande och bör stöda kraven i arbetslivet. Utbildare och arbetsliv borde omfatta systematiskt samarbete och utveckling. (Kallonen & Kuhmonen, 2021, ss. 17–41)

Som ett led i reformen av det kontinuerliga lärandet i Finland inrättades Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning. Servicecentret främjar kompetensutvecklingen bland personer i arbetsför ålder och tillgången på kompetent arbetskraft. (Undervisnings- och kulturministeriet, u.d.) Projektet KompetensBoost i turism och restaurang erhöll finansiering från Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning (SKOLS) och denna handbok är ett delresultat av projektet.

Handboken är utformad för att stödja högskolor och utbildningsorganisationer på andra stadiet och inom fria bildningen i utvecklingen av kortkurser för företagare inom

turism- och restaurangbranschen i Finland. Handboken baserar sig på erfarenheter och material från projektet Kompetensboost i turism och restaurang. Syftet med handboken är att ge vägledning och stöd till läroanstalter i utvecklingen och genomförandet av kortkurser eller *kompetensboostar* som vi valt att kalla dem i vårt projekt. Vi definierar en kompetensboost som en kortkurs eller ett evenemang som syftar till att snabbt och effektivt höja kompetensen hos deltagarna inom specifika områden som är relevanta för deras yrkesutövning.

Handboken presenterar inte projektets alla resultat utan ger en inblick i projektets bakgrund och uppkomst och ger exempel på ett urval kompetensboostar och utbildningsevenemang som ordnats under projektets gång och ger tips och lärdomar som vi erhållit. Läroanstalterna har utformat sina egna kompetensboostar utgående från egna resurser, lärarnas kreativitet samt inspiration från projektgruppen och är till en följd av detta olika till sin utformning.

Kompetensboostar erbjuder flera fördelar så som:

- snabb och fokuserad kompetensutveckling
- möjlighet att anpassa utbildningen efter aktuella behov och trender
- förstärkande av yrkesidentiteten och yrkesstoltheten inom branschen.

Planering av KompetensBoost-projektet

KompetensBoost i turism och restaurang är ett projekt som syftar till att utveckla kortkurser och evenemang för kompetensutveckling som stöd för svenskspråkiga i besöksnäringen i Södra och Västra Finland. Projektet fokuserar på att bygga nätverk mellan utbildningsarrangörer och arbetslivsföreträdare samt att erbjuda branschfokuserade små utbildningshelheter.

Behovskartläggning

För att utveckla relevanta kortkurser var det viktigt att kartlägga behov och önskemål från arbetsgivare och arbetstagare inom branschen. Detta gjordes, dels genom telefonintervjuer, dels genom fysiska träffar med turistföretagare och övriga representanter för branschen i Svenskfinland. Kursinnehållet specificerades utgående från intervjuerna. En dialog med arbetslivsrepresentanter var avgörande för att säkerställa att kurserna möter branschens behov.

Kursinnehåll

Kurserna täckte följande delbranscher:

- **Restaurangbranschen:** Praktiska färdigheter inom servering, kundbetjäning och köksuppgifter.
- **Företagande och serviceyrket:** Introduktion till branschen, prissättning, produktifiering och marknadsföring.
- **Språk och kultur:** Svenska för anställda inom servicebranschen och finländsk arbetskultur
- **Digitalisering:** Digitala färdigheter, digitala tjänster och koncept, marknadsföring på sociala medier.
- **Serviceledarskap:** Ledarskap, rekrytering, interkulturell kommunikation.

Pedagogiska utgångspunkter

Kurserna genomfördes som närstudier, distansstudier eller en kombination av båda, beroende på innehåll och målgrupp. Det var också viktigt att erbjuda stöd och handledning för deltagarna samt att skapa nätverk

Definierande av tydliga och mätbara lärandemål för varje kurs var viktigt för att säkerställa att deltagarna uppnådde önskade kompetenser.

och gemenskap mellan deltagarna. Beroende på kursens natur kunde undervisningen vara synkron (live) eller asynkron (förinspelad) för att erbjuda flexibilitet för deltagarna. Evenemang arrangerades i många olika format med den gemensamma målsättningen att informera om projektets verksamhet och inspirera till deltagande i utbildningar.

Lärandemål

Definierande av tydliga och mätbara lärandemål för varje kurs var viktigt för att säkerställa att deltagarna uppnådde önskade kompetenser. Viktigt var också att identifiera målgruppens förkunskaper och anpassa kursinnehållet därefter. Detta gjordes efter behovskartläggningen.

Utformningen av den verksamhet som med statsunderstöd finansierats av SKOLS och de kurser vi inom ramen för projektet skapat, varierade beroende på vilken utbildningsanordnare som erbjudit kurserna. I detta projekt beviljades finansieringen för reglerad utbildning för att erbjuda sådana examina

och examensdelar som avses i 5 § i lagen om yrkesutbildning ([531/2017](#)), utbildning som ordnas av huvudmannen för en läroanstalt som avses i lagen om fritt bildningsarbete ([632/1998](#)) samt anordnande av i 10 § i yrkeshögskolelagen ([932/2014](#)) avsedda examina.

Varje utbildningsstadium och -anordnare är skyldig att följa de för denne angivna lagar och förordningar kring både kursuppbyggnad, innehåll, hantering av studerandes uppgifter och överföring av dessa till nationelle databaser.

Eftersom utbildning som finansierats av SKOLS var relativt ny och frågorna var många, sammanställde *Carolina Isomaa* på Optima en instruktion. Denna bilaga sändes till anordnare av yrkesutbildning i Svenskfinland, också till de som inte deltog i detta projekt, för att underlätta hantering av uppgifter i anslutning till ordnande av kurser som finansierats av SKOLS, speciellt inom andra stadiets yrkesutbildning och fria bildningen (Se bilaga).

Marknadsföring, rekrytering, utvärdering och uppföljning

En effektiv kommunikationsstrategi var avgörande för att nå ut till potentiella deltagare. En enhetlig kommunikation gav utvecklingsarbetet större synlighet än om varje delgenomförare skulle ha haft separat marknadsföring. Webbplatser, sociala medier och nätverk inom branschen användes för att marknadsföra kurserna och kartlägga kompetensbehov. Direktkontakt med målgruppen visade sig ha stor framgång för att nå ut och hitta potentiella deltagare och för att kartlägga kompetensbehov.

Rekryteringsinsatserna fokuserade på att attrahera både befintlig personal inom branschen och nya potentiella arbetstagare. Ett samarbete mellan arbetsgivare och branschorganisationer utvecklades för

att marknadsföra kurserna. Sociala medier användes för att marknadsföra kurserna och nå ut till en bredare målgrupp. Utbildningsarrangörerna ordnade e-postkampanjer för att informera potentiella deltagare om kurserna. Information om kurserna skickades ut som nyhetsbrev av Visit organisationer och utvecklingsorganisationer. De bästa resultaten med rekryteringen uppnåddes genom fysiska arbetslivsträffar och övrig direkt kontakt med potentiella kursdeltagare bland annat genom träffar med turismaktörer. Regelbundna interna utvärderingar gjordes för att säkerställa att kurserna och evenemangen mötte deltagarnas och branschens behov. Feedback samlades in via enkäter, och intervjuer.

KOMPETENSBOOST

TURISM OCH RESTAURANG

SVENSKSPRÅKIG KOMPETENSUTVECKLING FÖR TURISM OCH RESTAURANG

Häng med på kortkurser inom digitalisering och ledarskap. Lär dig grunderna eller fördjupa dina kunskaper tillsammans med oss på Novia.

Utbildningen har finansierats av Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning. Servicecentret befrämjar utveckling av kompetenser hos befolkning i arbetsför ålder och tillgång till kunskap och arbetskraft. Servicecentrets verksamhet styrs av undervisnings- och kulturministeriet samt arbets- och näringsministeriet.

yrkeshogskolanovnia • Follow

yrkeshogskolanovnia Hej turism- och restaurangbranschen! Vill du, ditt företag eller din personal öka er kompetens inom branschen?

Projektet KompetensBoost erbjuder kompetensutveckling för just dig.

Novia erbjuder följande kurser online:

- 👉 Framgångsrikt ledarskap i serviceorganisationer - en kurs för dig
- 👉 Marknadsföring 101: Lär dig navigera i marknadsföringsdjungeln
- 👉 Smart marknadsföring på sociala medier
- 👉 Marknadsföring med syfte: Hur du definierar och uppnår dina mål

Anmäl dig webben:
novia.fi/kompetensboost/

19 likes
October 3, 2023

[Log in to like or comment.](#)

KOMPETENSBOOST

TURISM OCH RESTAURANG

ChatGPT i turismföretag

13.03.2024 – 27.03.2024
Rolf Gammals

You

Skriv en fem meningar lång beskrivning om turismprodukten "paddling i ytterskärgården"

ChatGPT

Upptäck skönheten och lugnet i naturen med vår paddlingsupplevelse i ytterskärgården. Ge dig ut på en spännande resa genom orörda vatten, omgivna av pittoreska öar och dramatiska klippor. Utforska gömda vikar och stränder som endast är tillgängliga med kajak, medan du njuter av den friska havsluften och det kristallklara vattnet. Våra erfarna guider kommer att visa dig de bästa platserna och dela med sig av lokala historier och kunskap om området. Oavsett om du är nybörjare eller erfaren paddlare, kommer denna unika tur att ge dig minnen för livet.

yrkeshogskolanovnia • Follow

yrkeshogskolanovnia Låter det för bra för att vara sant om vi säger att produktbeskrivningen på bilden kom till på 2 sekunder? Det är det inte!

Med hjälp av ChatGPT kan du effektivisera din textproduktion, skapa nya produktkoncept, förbättra din kundservice, planera din marknadsföring och så mycket mera, allt i rekordfart.

Via projektet KompetensBoost erbjuds avgiftsfria kursen "ChatGPT i turismföretag" för dig som är företagare inom turism- och restaurangbranschen.

Kursen ges online och pågår tre onsdagseftermiddagar i mars.

Under kursen lär du dig...

17 likes
March 7

[Log in to like or comment.](#)

Exempel på kompetensboostar som arrangerats inom projektet

Kompetensboostarna täckte olika delområden; restaurangbranschen, företagande och serviceyrket, språk och kultur, digitalisering och serviceledarskap. Nedan följer exempel på några boostar som arrangerades under projektet.

RESTAURANGBRANSCHEN

Optima - Introduktionskurs för nya inom restaurangbranschen

Kursöversikt: Kursen riktade sig till ny personal inom restaurangbranschen. Den baserades på delar av examensdelen "Att arbeta inom restaurangverksamhet" som ingår i grundexamen inom restaurang- och cateringbranschen. Kursen planerades gemensamt av utbildningsanordnaren Optima och representanter från arbetslivet för att ge en god grund inför sommarsäsongens arbeten. Deltagarna kunde avlägga serverings- och hygienpasset i samband med avlagd kurs.

Genomförande: Två kursomgångar genomfördes under våren 2023 och 2024. Undervisningen skedde på eftermiddagar och helger och inkluderade både praktiska och teore-

tiska moment som gastronomiska begrepp, kundservice, livsmedelshantering, drycker och alkohollagstiftning, serveringsteknik samt praktiska övningar i kök och servering.

Lärmiljö: Undervisningen ägde främst rum i Optima undervisningsrestaurang och klassrum. Representanter från arbetslivet deltog i både teoretisk och praktisk undervisning, vilket gav deltagarna en trygg miljö att bekanta sig med branschens maskiner, rutiner och arbetssätt. Deltagarna fick även öva på tillredning och servering genom att bjuda in gäster.

Administrativa verktyg: *Wilma* användes för att administrera kursen, inklusive ansökningar, antagning och bedömning. Kursdeltagarna hade inte tillgång till *Wilma* eller kursplattformen *Itslearning*, utan lärarna valde i stället att kommunicera via *Google* och *WhatsApp* för att göra deltagandet så enkelt som möjligt.

Bedömning: Kursen bedömdes som Godkänd (G) eller Underkänd (U). Eftersom kursen inte omfattade hela examensdelens kompe-

Foto: Carolina Isomaa

tenspoäng, angavs endast antal timmar och en verbal beskrivning av innehållet.

Kick-off: Den första kursdagen inleddes med en gemensam frukost och presentation av kursupplägget i Optima. Deltagarna delades in i mindre grupper för att bekanta sig med kök och servering. Fyra personer deltog som undervisande och handledande personal och varje deltagare fick en personlig utvecklingsplan för sitt kunnande (PUK).

Material: Deltagarna fick receptkompendier, häften och pennor samt en kartläggningsblankett för att besvara frågor om intresse för och kunskap i branschen, mål med studierna och annan viktig information för att trygga deras hälsa och säkerhet.

Mål: Kursen syftade till att skapa grundtrygghet för att fungera i restaurangbranschen. En positiv upplevelse ansågs förbättra förutsättningarna för att trivas och stanna i branschen samt sprida positiva attityder.

Lärdom: Det är viktigt att skapa en god sammanhållning och känsla av trygghet i gruppen även om kursen är kort. Deltagarna i denna boost hade olika bakgrunder och deltog i annan utbildning eller jobbade utöver denna kurs. För att skapa koppling till gruppen behövde sammanhållningen medvetet stärkas. Denna insats motverkade avbrott i studierna.

Tips: Planera in övningar för att alla ska lära känna varandra och bli bekväma i gruppen. Börja gärna med enkla uppgifter som inte kräver förkunskap om kursens innehåll. Vid första kurstillfället placerade vi deltagarna vid bord för fyra personer. På varje bord fanns ett antal påståenden som kallades positiva minnen.

Deltagarna fick först själva tänka till och därefter fick grupperna en minut på sig att berätta för varandra vilka minnen påståendena väckte. Följande är exempel på påståenden som användes:

Foto: Carolina Isomaa

- Det bästa jag visste att äta som barn
- Det gillar jag att göra på sommaren
- Ett viktigt föremål för mig
- Saker som gör mig glad
- Där kan jag slappna av

Genom att locka fram positiva minnen kan man skapa känslor hos deltagarna som gör att livet känns mera meningsfullt och den egna identiteten och ens styrkor förstärks.

För mera övningar som stärker den inre utvecklingen, se *Optima IDG – Vi växer tillsammans* på <https://idgoptima.wixsite.com/optima-idg> Detta är en portal för personlig tillväxt och välmående genom metoder inspirerade av Inner Development Goals.

YA - Introduktionskurs för nya i restaurangbranschen

Yrkesakademin (YA) ordnade en introduktionskurs för nya i restaurangbranschen som fokuserade på följande kompetensområden: kundbetjäning och servering, köksuppgifter samt städning av allmänna utrymmen.

Innehåll: Kursen utfördes som närstudier med många praktiska inslag. Språkkunskaper och motivationen hos deltagarna varierade. I kursen tillämpades undervisningsmetoden "learning by doing", det vill säga att deltagarna lärde sig reflektera utgående från sina egna praktiska erfarenheter och på så sätt lära sig nytt. Kursen riktade sig till ny personal inom restaurangbranschen. Den baserades på delar av examensdelen "Att arbeta inom restaurangverksamhet" som ingår i grundexamen inom restaurang- och cateringbranschen. Kursen planerades gemensamt mellan YA och representanter från arbetslivet för att ge en god grund inför sommarsäsongens arbeten. Alla deltagare kunde avlägga serverings- och hygienpasset i samband med kursen.

Lärmiljöer: Den teoretiska och praktiska undervisningen ägde rum i YA:s undervisningsrestaurang. I slutet av kurserna ordnade deltagarna ett evenemang med inbjudna gäster.

Genomförande: Kursen genomfördes under våren 2023 och våren 2024. Undervisningen skedde på eftermiddagar och kvällar och inkluderade både praktiska och teoretiska moment som gastronomiska begrepp, kundservice, livsmedelshantering, drycker och alkohollagstiftning, serveringsteknik samt praktiska övningar i kök och servering.

Bedömning: Kursen bedömdes som Godkänd (G) eller Underkänd (U). Eftersom kursen inte omfattade hela examensdelens kompetenspoäng, angavs endast antal timmar och en verbal beskrivning av innehållet.

Mål: Kursen syftade till att skapa grundtrygghet för att fungera i restaurangbranschen.

Målet var att en positiv kursupplevelse skulle förbättra förutsättningarna för att trivas och stanna i branschen samt sprida positiva attityder.

Utvärdering: Majoriteten av deltagarna fick sommarjobb inom serveringsbranschen. De fick en bra boost inför sitt arbete i restaurangbranschen. En stor fördel var att deltagarna kunde ta hygienpass och serveringspass i samband med kursen.

Utmaningar: Många deltagare var gymnasieelever och hade svårt att hitta tid för kursen eftersom den innebar långa dagar. Motivationen var större hos dem som redan hade en anställning.

Lärdom: Samarbetet med restaurangföretagen var viktigt. Allra bäst fungerade kursen för dem som blivit antagna som sommarjobbare på en restaurang och uppmanats delta av sin blivande arbetsgivare. Dessa deltagare var motiverade och arbetsplatsen fick en arbetstagare med goda grundkunskaper.

Tips: Etablera ett samarbete med restauranger som anställer många arbetstagare till sommaren och skapa en kompetensboost som motsvarar deras introduktionsbehov.

FÖRETAGANDET OCH SERVICEYRKET

Optima - Att leda turism- och restaurangpersonal

Kursöversikt: Kursen *Att leda turism- och restaurangpersonal* omfattade 18 timmar men kunde utökas med ytterligare 18 timmar och den ingår som en del i examensdelen "Arbete som teamledare" inom yrkesexamen för teamledare. Kursen riktade sig till anställda med förmansansvar inom restaurang- och turistföretag. Syftet med kursen var att stödja deltagarna i sina arbetsuppgifter, utveckla sitt ledarskap samt förbättra verksamheten och personalens välmående.

Genomförande: Kursen erbjöds kontinuerligt med varierande innehåll för att möjliggöra deltagande vid olika tidpunkter. Under

Foto: Carolina Isomaa

de mest stressiga månaderna i turism- och restaurangbranschen ordnades inga utbildningstillfällen. Detta främjade både personlig utveckling och nätverkande bland deltagarna. Kursen fokuserade på rekrytering, arbetsgivarprofil, arbetsglädje, produkt- och konceptutveckling, turism i regionen, tjänstedesign, lokalproducerat, teamarbete och resursanvändning.

Lärmiljö: Utbildningen leddes av personliga handledare och externa föreläsare. Kursen hölls både i Optimas lokaler och på deltagarnas arbetsplatser för att uppmuntra till öppenhet och samarbete. Deltagarna fick möjlighet att fortsätta kursen efter de första 18 timmarna och nya deltagare kunde ansluta sig kontinuerligt.

Material och resurser: Deltagarna fick tillgång till material såsom Patrick Lencionis bok *Fem felfunktioner i en grupp: och hur man skapar en fungerande arbetsgemenskap* (2006) och tjänstedesignresurser. Externa föreläsare och olika typer av livsmedel och drycker användes för att inspirera till nytänkande och utveckling. Gruppen fungerade även som referensgrupp för produktutveckling hos Oy Snellman Ab.

Mål: Kursen syftade till att utveckla deltagarnas ledarskap och främja samarbete inom turism- och restaurangbranschen. Genom att rotera kursplatserna och inkludera externa föreläsare skapades en dynamisk lärmiljö som uppmuntrade till nätverkande och kunskapsutbyte.

Lärdom: Det var till en början svårt att rekrytera deltagare och bästa framgången nåddes genom att kontakta potentiella deltagare direkt för att dels öppna upp vad kursen kan erbjuda dem, samt för att låta dem ge input på vilken typ av kompetenshöjning de själva upplever sig behöva mest. Då deltagarna väl kom i gång och även blev bekväma med varandra, skapades ett bra samarbetsnätverk. Deltagarna upplevde att det var lättare att dela med sig av både erfarenheter och utmaningar när de samlades med Optima som utbildningsanordnare.

Tips: Till en början ordnades utbildningen i Optimas utrymmen för att starta på neutral mark, men efter ett par gånger förlades också utbildningstillfällen hos olika företagare och på detta sätt ville vi sänka tröskeln för att också besöka varandras verksamheter och lättare kunna fortsätta dialogen deltagare emellan, både utanför kursen men också efter avslutad kurs.

SPRÅK OCH KULTUR

Efo - Svenska språket och finländsk arbetskultur

Kursöversikt: Kursens syfte var att hjälpa restaurang- och turismarbetare med utländsk bakgrund att finna sig till rätta på sina arbetsplatser i Finland, genom att lära ut grunderna i svenska språket och finländsk arbetskultur. Kurserna bestod av fyra närstudietillfällen på några timmar vardera, samt praktiska övningar mellan närstudietillfällena.

Genomförande: Kursen förverkligades två gånger i Vasa (våren 2023 och våren 2024) och en gång i Närpes (hösten 2023). En stor del av kursdeltagarna i Närpes hade tidigare deltagit i KompetensBoost-kursen *hotellservice/rengöring*, som ordnades av YA och de byggde därmed på sina språkkunskaper från den tidigare branschen.

Kursens innehåll och mål: Den studerande får ökade kunskaper i branschspecifikt språk (svenska), det vill säga branschterminologi, hur man ställer frågor, talar med kunder och kollegor m.m.

Målet med kursen var ökad frimodighet i språkanvändningen med fokus på kommunikation, inte på rätt och fel. Kursens innehåll bestod av:

- do's and don'ts på arbetsplatsen, arbetskultur.
- rättigheter och skyldigheter på arbetsplatsen.
- förståelse för kulturella skillnader i vårt sätt att kommunicera och i arbetskulturen.

Lärmiljö: Undervisningen ägde rum på Efos campus i Vasa, samt på hotell Red & Green i Närpes. Mellan närstudietillfällena praktiserade studerandena sina nya kunskaper i sin vardagsmiljö och på sin arbetsplats.

Eftersom de studerandes bakgrund och förkunskaper varierade mycket, var det en utmaning att hitta en lämplig nivå och lämpliga metoder för undervisningen. Också kunskaperna i engelska, som var det egentliga undervisningsspråket, varierade mycket. Under kursen i Närpes visade det sig att nästan ingen av de studerande hade några förkunskaper alls i svenska och för att nå dem var läraren tvungen att använda sig av kreativa hjälpmedel såsom leksaker och figurer av olika slag.

Material: Studerandena fick en välkomsthälsning per e-post före kursstarten med information om kursplats, tider och servering. Ingen kursbok användes. För kurserna i Vasa använde läraren ett enkelt kompendium med grundläggande ordförråd och grammatik, samt sånger. På kursen i Närpes användes ordkort och leksaker i undervisningen.

Administrativa verktyg: Läraren använde Google Classroom för uppladdning av dokument, samt för att hålla kontakt med studerande.

Bedömning: Kursen bedömdes som Godkänd (G) eller Underkänd (U). För att bli godkänd och få intyg på genomgången kurs, krävdes att den studerande deltog i minst 75 % av närstudietillfällena. Prestationen infördes i databasen *Koski* för de deltagare som så önskade.

Foto: Carolina Isomaa

Lärdom: Språkkunskaper hos de anställda verkar vara lågprioriterade bland krögarna, kanske på grund av bristen på arbetskraft som funnits inom branschen allt sedan pandemin? Man kanske inte vågar kräva ens basala kunskaper i de lokala språken i rädsla för att inte få arbetskraft över huvud taget. Mycket få arbetsgivare uppmuntrade eller tillät sina anställda delta i kurserna på arbetstid.

Foto: Carolina Isomaa

Tips: Var flexibel och kreativ när det gäller pedagogiska lösningar. Eftersom kursdeltagarna hade väldigt olika förkunskaper så anpassade läraren kursinnehållet enligt de olika gruppernas förutsättningar.

DIGITALISERING

Axxell - "Niornas drömdag"

Kursöversikt: Turismstuderande arrangerade en drömdag för niondeklassister. Syftet var att studerande genom att arrangera ett evenemang, skulle förstå alla element i evenemangsplanering. Studerande arbetade ytterligare med konkreta arbetsuppgifter inom marknadsföring av evenemang och uppföljning av marknadsföringens effektivitet.

Pedagogik: Studerande arbetade inom projektet med riktiga problem som skulle lösas. Dylåka autentiska uppdrag avspeglar deras framtida yrkesliv på ett verklighetstroget sätt. Studerande engagerades i att skapa evenemang där informationssökning, analys och utvecklande av lösningar, beslutsfattande och reflektion av konsekvenser var centrala. Studerandenas interna teamarbete var ytterst viktigt för att uppdraget skulle lyckas.

Planering och kommunikation: Planeringen inleddes våren 2024 och preliminära bokningar gjordes. I kommunikationen med hög-

stadieelever ingick en tävling där eleverna motiverade varför deras klass skulle få uppleva den så kallade *Drömdagen*. På basen av motiveringarna valdes en klass som fick delta i evenemanget.

Transport: Evenemanget ordnades i utomhusaktivitetsparken *SilverRiver* i Lundo och transporten till evenemanget var viktig och planerades i detalj.

Fysisk utrustning i parken: Aktiviteterna i SilverRiver bestod av olika hinderbanor, bågsytte, kajaker, s.k. "kuplafotis" och paintball. Företaget SilverRiver ansvarade för utrustningen.

Digitala verktyg: Studerandena lärde sig använda Google Sheets, 360-kamera och GoPro-kamera. De lärde sig att göra detaljerade budgeter och tidsplaner samt att kommunicera med externa leverantörer.

Planering och kommunikation: Studerandena lärde sig om betydelsen av detaljerad planering av kommunikation med målgruppen för att evenemanget skulle löpa så smidigt som möjligt.

Bedömning och utvärdering: Bedömning och utvärdering baserade sig på observationer och feedback från både läraren och medstudenter.

Evenemangsplanering: Planering av evenemanget inleddes i mars 2024 med diskussion om evenemangsplaneringens betydelse och definition av behövlig yrkesskicklighet. Studerande delades in i grupper för att diskutera viktiga aspekter av ett framgångsrikt evenemang och för att gemensamt kläcka idéer för evenemangets utförande.

Lärdom: Evenemangsplaneringsarbetet gjorde läraren medveten om hur viktigt det är att förse deltagarna med en tydlig grundstruktur så att de känner sig trygga att ta ansvar och fatta egna beslut. En trygg ram skapades genom att förse deltagarna med instruktioner och tillsammans förbereda detaljer kring transport och utrustning. Samtidigt fick deltagarna frihet att lösa problem, vilket ökade deras engagemang. Läraren fick möjlighet att reflektera över betydelsen av att stödja och uppmuntra till självständighet för att främja inläring och upprätthålla motivationen.

Tips: För att arrangera dylika evenemang bör deltagarna ha tydliga roller och ansvarsområden inom gruppen, detta för att undvika överlappande arbetsuppgifter och förbättra effektiviteten. Exempelvis kan grupper ha en marknadsföringsansvarig, en logistikansvarig och en kontaktperson för externa leverantörer. Det är viktigt att deltagarna lär sig att identifiera problem och förbereda sig för potentiella risker, såsom dåligt väder, tekniska problem eller ändringar i programmet.

Novia - Foto och text på sociala medier - lär dig jobba effektivare och mer målmedvetet

Kursöversikt: Kursen *Foto och text på sociala medier – lär dig jobba effektivare och mer målmedvetet* omfattade 2 studiepoäng och riktade sig i första hand till företag inom turism- och restaurangbranschen och i andra hand andra till övriga företag som har behov av att lära sig mer om marknadsföring i sociala medier.

Genomförande: Tre kurstillfällen genomfördes under våren 2024. Undervisningen skedde under sena eftermiddagar och inkluderade teori, praktik samt dialog om kommunikation på olika sociala mediaplattformar.

Lärnmiljö: Undervisningen ägde rum på distans i Microsoft Teams och Zoom. Kursansvarig lärare hade både praktisk arbetslivserfarenhet av kommunikation på sociala medier samt kunskaper i kommunikationsteori, vilket möjliggjorde en aktiv dialog mellan deltagare och lärare.

Administrativa verktyg: Kursen administrerades via studieplaneringsverktyget *Peppi*. Inom undervisningen användes kursplattformen Moodle och allt kursmaterial samt kommunikation, uppgifter och inlämning av uppgifter skedde via Moodle-plattformen. Deltagarnas Nova e-postadresser användes främst, men privata e-postadresser användes också vid behov för att påminna om inlämningar.

Bedömning: Kursen bedömdes som Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Kursens upplägg: Kursen innehöll tre kurstillfällen samt obligatoriska inlämningsuppgifter efter varje kurstillfälle i vilka deltagarna ur sitt eget företagsperspektiv skulle utveckla sin kommunikation på sociala medier.

Det första kurstillfället: Innehållet för det första kurstillfället *Sociala mediernas hemligheter* bestod av mer teori och mindre konkret arbete och var följande:

1. Introduktion: Vad fungerar och vad fungerar inte? Olika kanalers möjligheter, Statistik och Tips & tricks.
2. De strategiska frågorna som stöd för bättre kommunikation på sociala medier.
3. Planera en bättre helhet – verktyg och idéer.

Det andra kurstillfället: Fotografens tips för att fotografera och editera snyggare bilder med smarttelefon. Innehållet var följande:

1. Fotograferingens grunder med smarttelefon
2. Att editera enkelt och snabbt med smarttelefon

Det tredje kurstillfället: Skriv som en "so-mestjärna"

1. Skriv snyggare säljtexter till dina sociala medier
2. Hashtags och taggar – vad är det?

Material: Deltagarna fick allt presentationsmaterial från kursen till sitt förfogande.

Mål: Kursens syfte var att stärka företagens kompetenser inom kommunikation på sociala medier för att förbättra konkurrenskraften och genomslagskraften av små företag som har utmaningar med att nå ut med sina sociala medier.

Lärdom: För en ny lärare är det viktigt att vara noga med instruktioner, länkar och tider. Det kan finnas många deltagare som inte varit studerande på länge och kursplattformen Moodle och övriga elektroniska system såsom Microsoft Teams medförde osäkerhetsmoment för deltagarna. Upplägget bör vara enkelt för att inte fokus skiftas från kursinnehållet och deltagarnas inläring till tekniska osäkerhetsmoment.

Tips: Tala mindre själv och lyssna mera på företagen! Låta dem diskutera sinsemellan, inflika expertkommentarer, men låt företagen verkligen berätta om sina utmaningar och bolla möjliga lösningar med varandra.

SERVICELEDARSKAP

Novia - Framgångsrikt ledarskap i serviceorganisationer

Kursöversikt: Kursen omfattade 2 sp och bestod av tre kurstillfällen (à 1,5 h) samt tillhörande uppgifter efter varje tillfälle. Kursen bestod av tre olika temaområden: 1) Ledarskap och medarbetarskap, grupp och team, 2) Ledarskap – personlig utveckling, 3) Att leda i förändring. Lärarna anpassade innehållet utifrån deltagarnas erfarenheter och önskemål under kursen.

Genomförande och lärmiljö: Kursen arrangerades online via Microsoft Teams våren 2024. Närstudietillfällen inleddes med en teoretisk översikt i ämnena som sedan utmynnade i diskussioner och små övningar utifrån deltagarnas egna erfarenheter och intressen. Restonom Janina Selin, med gedigen uppdaterad serviceledarskapserfarenhet från

Foto: Carolina Isomaa

restaurangbranschen, kompletterade den teoretiska inputen i kursen.

Kursens upplägg: Kursplattformen Moodle var strukturerad enligt ovanstående teman med tillhörande uppgifter och en sektion för en avslutande *Key Learning Note* (KLN), i vilken deltagarna reflekterade över sin inläring under kursen. Denna KLN kunde antingen lämnas in skriftligt eller som ett videoinslag där deltagarna muntligt reflekterade över sin inläring.

Bedömning: Kursen bedömdes som godkänd (G) eller underkänd (U).

Material och resurser: Boken *Tookig – att leda i osäkerhet* av Mariah Ben Salem och Leif Denti (2020) användes som underlag för den teoretiska delen av kursen. Deltagarna kunde tillämpa teorin på sig själva som ledare samt sin egen arbetssituation.

Mål: Kursen var i första hand avsedd för personer i ledarställning inom turism- och restaurangbranschen men också övriga personer som ville förbättra sitt ledarskap specifikt under osäkra förhållanden var välkomna.

Lärdom: Deltagarna i ledarskapskursen var intresserade av innehållet och diskussionerna men inte av att erhålla studiepoängen. Hur ska utbildningsarrangörer mäta kunnskap och belöna deltagarna i kortkurser i framtiden om inte studiepoängen lockar?

Tips: Lyssna på deltagarna och utgå från deras tidigare kunskaper och intresse. Var flexibel i utformandet av innehållet och var förberedd att förändra dina ursprungliga planer under kursen.

Utbildning möter underhållning - utbildnings-evenemang

Nedan följer några exempel på utbildningsevenemang som arrangerades under projektet.

Novias Alumnafterwork

Novias alumnafterwork ordnades 27.9. 2023 på Skärgårdsbaren i Åbo. Evenemanget inleddes av *Gunilla Sjöberg*, Direktör för Aboa Congress & Event Services som talade om hur Covid-19-pandemin krävde att branschen tänkte om och hittade nya lösningar

för att få evenemangsverksamheten att fungera. Därefter talade *Niko Sumelius*, ägare av bland annat Skärgårdsbaren och turismalumn från Novia, om vad turismstudierna lärde honom samt om de professionella val han gjort för att komma dit han är idag. Förutom Skärgårdsbaren äger också krögaren Sumelius flera restauranger och barer i både Åbo och Pargas.

Denna afterwork ordnades samtidigt som KompetensBoost-projektet hade ett nätverksmöte i Åbo och tillfället var också en möjlighet att marknadsföra projektets kurser. Stämningen var avslappnad och pizzan smakade bra. Intressanta diskussioner uppstod vid borden då gamla bekanta träffades igen efter flera år, samtidigt som också nya bekantskaper knöts.

Lärdom: Det är viktigt för arrangörer att identifiera synergieffekter och arrangera flera olika evenemang samtidigt. Detta hjälper vid rekrytering av deltagare till evenemanget.

Tips: Utbildning, mat och information är en oslagbar kombination och lämnar ingen oberörd.

Kvarken Food Challenge

På Wasalines färja mellan Umeå och Vasa, ordnades ett informations- och marknadsföringstillfälle för olika projekt inom kosthållsbranschen där också KompetensBoost var representerat 8.2.2024. Kryssningen var en möjlighet för branschen att träffas i samband med den minimässa som ordnades ombord. KompetensBoost deltog också med en monter och marknadsförde sina kurser. Kryssningen arrangerades samtidigt projektet hade ett nätverksmöte i Vasa.

Under kryssningen ordnade YA en kocktävling med kockstuderande från YA i Vasa och elever från Maja Beskow gymnasiet i Umeå. Tävlingen var en utslagstävling där studerande tävlade mot varandra i olika konstellationer och med att utföra olika moment i köket i

samband med tillredandet av olika maträtter. I juryn satt stjärnkockarna *Simon Selin* och *Jonathan Slotte* som slutligen korade två vinnare. Deltagarna tog tävlingen på allvar och stämningen steg allt eftersom dagen led. Evenemanget var lyckat och fungerade som en inspirationsboost för deltagarna.

Lärdom: Samarbete med många olika aktörer är tidskrävande men också givande och ger möjlighet för de samarbetande aktörerna att tillsammans nå en bred målgrupp.

Tips: Välj en annorlunda plats för ett evenemang så når du kanske en bredare målgrupp.

Axxells benchmarkingresa till Åland

I november 2024 ordnades en två dagars benchmarkingresa till Åland för turismföretagare och -aktörer från Åboregionen. Resan inleddes med färjan Finnlines från Nådendal till Långnäs, vilket var en ny färjeupplevelse

Foto: Björn Widenius

för deltagarna. På Åland fortsatte programmet med guidning och ölprovning på Pub Stallhagen, där företagets lokala bryggmetoder och framgångshistoria stod i fokus.

Deltagarna bodde på Hotel Pommern, där de fick bekanta sig med hotellets koncept för inkvartering. En av resans höjdpunkter var besöket till Havsvidden Resort, där försäljningschefen presenterade hotellets strategi med att skapa en destination som förenar lyx, hållbarhet och naturnära upplevelser.

Returresan till Åbo fokuserade på reflektion och erfarenhetsutbyte, där nya samarbetsmöjligheter mellan Axxell och företagare diskuterades. Resan uppskattades av företagarna eftersom resan erbjöd möjligheter att knyta nya kontakter, dela erfarenheter och lära sig om verksamheter inom turism-, restaurang- och hotellbranschen på en annan destination.

Lärdom: Genom att integrera arbetslivets mentorskap som ett komplement till kom-

petensboost så får deltagarna god insyn i aktuella arbetsmetoder, branschens krav och trender. Ett samarbete mellan läroanstalter och näringen ger kursdeltagarna bättre förståelse för betydelsen av nätverk med tanke på växelverkan och synergieffekter.

Tips: Planera en benchmarkingresa så att den anpassas efter deltagarnas intressen, behov och nivå för att göra den så relevant för deltagarna som möjligt. Om en resa exempelvis handlar om produktifiering så kan deltagarna själva välja vilka slags produkter de vill fokusera på.

Optimas temaevenemang och "turist i egen stad"

Inom ramen för kompetensboostarna till både befintlig personal i branschen och till förmän eller HR-personal, valde Optima att bygga upp utbildningen i form av evenemang. Genom att förverkliga några längre kurstillfällen som evenemang i stället för att ordna regelbundna kurstillfällen, blev det både mera attraktivt för folk i branschen att delta och lättare att frigöra personal. I dialog med branschen utformades kursupplägget som fyra huvudsakliga evenemang per år, två under våren och två under hösten 2023 och 2024. Under utbildningsevenemangen deltog bägge grupper på plats samtidigt med både parallella program och gemensamma teman och tid för reflektion och samarbete. Mellan evenemangen erbjöds kortare utbildningstillfällen där deltagarna kunde delta beroende på kompetensbehov, arbetsplatsens utvecklingsbehov och personalens uppgifter. Nedan beskrivs två olika evenemang.

Den 17 april 2023 ordnades den första kompetensboosten med ett evenemang kring företagande och produktutveckling, med temat närodlade produkter. Inledningsvis gav kockarna *Mathias Åhman* och *Simon Selin* en kort inspirationsföreläsning om sin egen karriärutveckling och företagsidén bakom restaurangerna Hejm och Fröj. Åhman och Selin

har båda fått sin kockutbildning i Optima. För denna del av evenemanget bestod kursdeltagarna av både befintlig personal i branschen och företagsledare eller HR-personal. Efter inspirationsföreläsningen tog gruppen befintlig personal sig an temat *Vårens festligheter* tillsammans med Åhman och Selin. HR-gruppen fortsatte med temat *Rekrytering, företagardbrand och internationell personal* under ledning av VD *Tina Nylund* från PPLE The People Company. Avslutningsvis samlades grupperna och avslutade med gemensamt mingel.

Våren 2024 arrangerades också ett gemensamt utbildningsevenemang för bägge grupperna med temat *Inför sommarens turistsäsong*. Deltagarna fick en timmes guidad rundtur i Jakobstad av *Susann Mäenpää* från Optima och med logistik- och trafiklärare *Stefan Koski* som chaufför. Mäenpää gav tips på turistattraktioner inför sommaren. I Stadshotellet berättade därefter *Emilia Lidsle* från Handelskammaren om hur företagen kan vara med i kampanjen Eat Out, för att engagera restaurang- och cafébesökarna

genast i början av sommaren. *Matilda Englund* från Visit Jakobstad presenterade deras verksamhet och nya hemsidor, samt sätt på vilka samarbete och synlighet kan gynna fler i branschen och locka mera turister till regionen. Det var ett uppskattat evenemang, eftersom dagens teman turismtjänster och företagsutveckling uppmuntrade till dialog mellan olika aktörer i branschen.

Lärdom: Genom att ordna några längre kurstillfällen i form av evenemang i stället för att endast ha regelbundna kurstillfällen, blev det både mer attraktivt för personal i branschen att delta och lättare att frigöra personal. Mellan evenemangen erbjöds kortare tillfällen i vilka man kunde delta, beroende på kompetensbehov, arbetsplatsens utvecklingsbehov och personalens uppgifter.

Tips: Under utbildningsevenemangen valde vi ibland att både ha befintlig personal i branschen och förmän eller HR-personal på plats samtidigt. Då ordnades både parallella program och program med gemensamma teman för båda grupperna med tid

för reflektion och samarbete. Utmaningar och utvecklingsidéer hos personalen i branschen behöver nå både företagsledarna och HR-personal och tvärtom. Då kan gemensamma lösningar skapas.

YA och Efo - gemensam kick-off för kurser i Vasa

Den 9 februari 2023 kl. 16–18 ordnade YA och Efo ett gemensamt kick-off-tillfälle för sina KompetensBoost-kurser i Efos foajé på Korsholmsplanaden 2 i Vasa.

I kick-offen deltog representanter för de nämnda kursarrangörerna, företagare inom branschen och personer med intresse för att studera eller jobba inom branschen. Företagare och blivande arbetstagare hade tillfälle att träffas och diskutera med varandra så att de kunde nätverka och rekrytera, samtidigt som deltagarna också hade möjlighet att få information om och diskutera KompetensBoost-kursernas innehåll och tidtabell med arrangörerna och lärarna. Under eftermiddagen fick deltagarna också smaka på smårätter som kockstuderandena vid YA hade tillrett för tillfället.

Lärdom: Det var fruktbart för YA och Efo att jobba tillsammans kring evenemang och branschträffar. Vi konkurrerade inte om kursdeltagare utan kunde i stället stöda varandras kompetensboostar. Vi kunde ha riktat inbjudningarna till flera restauranger med ägare av utländsk härkomst.

Tips: Eftermiddag klockan 16–18 är en bra tid för evenemang, men då behöver man ser-

vera något ätbart. Det gäller att försöka nå ut till så många olika aktörer som möjligt vid branschevenemang och att också tänka lite utanför boxen när det gäller vem som kan bjudas in.

KompetensBoosts hybrida avslutningsevenemang

Det hybrida avslutningsevenemanget för KompetensBoost med temat *Framtidens upplevelseindustri - nya möjligheter inom turism och restaurang*, arrangerades av projektgruppen 21.11. 2024 på eftermiddagen. Prefekt **Camilla Ekman** från Novia inledde evenemanget med att kort blicka tillbaka på tiden strax efter coronan då projektansökan gjordes och fortsatte med några tankar kring hur projektet framskridit. Författaren och föreläsaren **Jan Gunnarsson** talade om konsten att få människor att känna sig välkomna. KompetensBoost-projektet har bland annat resulterat i en gemensam kortfilm som gjorts för att marknadsföra branschen och lärare **Johanna Ilvoranta** från YA lanserade filmen under evenemanget. VD **Max Jansson** från Visit Vasa talade om framtidstrender för Vasa turismregion. Den gemensamma delen av dagen avslutades med att alla projektparter kort kommenterade vad KompetensBoost-projektet hade gett deras institutioner.

Novia och Axxell deltog i evenemanget online, medan YA, Efo och Optima arrangerade fysiska evenemang i Vasa och Jakobstad. YA och Efo arrangerade ett gemensamt fysiskt evenemang i Ernst salonger på Wasa teater, dit samarbetspartner från arbetslivet var inbjudna. Kockstuderande och servitörsstu-

derande från YA skötte trakteringen under evenemanget och evenemanget avslutades för deltagarna i Vasa med en middag, tillredd och serverad av studerande vid YA.

På Optima kombinerades avslutningsevenemanget för projektet KompetensBoost med en gemensam kursavslutning i vilken 26 personer från både gruppen befintlig personal i branschen och förmän eller HR-personal deltog och kursintyg delades ut i restaurang *Yrkeskocken*. Deltagarna trakterades medan de samlade sina intryck från hybridevenemanget och bollade idéer och önskemål om framtida samarbetsmöjligheter.

Lärdom: Det effektiva samarbetet gjorde att det gick snabbt att både lösa problem, hitta på nya idéer och att planera innehållet för evenemanget.

Tips: Ett hybridtillfälle kan med lokala fysiska insatser förvandlas till ett berikande gemensamt möte där deltagarna, det fysiska avståndet till trots, känner samhörighet både online och under det fysiska evenemanget.

Foto: Carolina Isomaa

Slutsatser, framtidsutsikter och projektpar- ternas avslutan- de hälsningar

Denna handbok är en guide för att utveckla kortkurser som möter utmaningarna och behoven inom turism- och restaurangbranschen i Finland. Genom att samarbeta med turismnäringen och använda beprövade metoder i kombination med nya sätt att se på utbildning, har utbildningsarrangörerna kunnat bidra till att stärka turism- och restaurangbranschens kompetens och attraktivitet.

Under projektet kom parterna fram till att KompetensBoost delvis behövde förflytta sin undervisning utanför det traditionella klassrummet för att locka deltagare. Därav föddes idén att använda "Edutainment", vilket är en kombination av utbildning (education) och underhållning (entertainment). Alla utbildningsarrangörer ordnade utbildningsevenemang som genomfördes på olika sätt men vars syfte var att göra inläringen både rolig

och effektiv genom att hitta gemensamma mötesplatser i form av evenemang för näringslivsrepresentanter, potentiella kursdeltagare och utbildningsarrangörer. Dessa utbildningsevenemang blev ett fruktbart sätt för projektet att skapa synlighet för turism- och restaurangbranschen i Österbotten, Sydvästra Finland och Nyland.

Trender i samhällsutvecklingen pekar på att behovet av livslångt lärande och kompetensutveckling kommer att fortsätta öka. Befolkningen i Finland förväntas inte växa någon större utsträckning på grund av sjunkande nativitet. Det innebär att nuvarande utbildningsmodeller måste omprövas och förnyas, eftersom mycket kunskap idag har ett bäst före datum och kommer att behöva uppdateras. Att gå en lång utbildning kommer inte att räcka utan lärandet kommer att behöva

UTBILDNINGSEVENEMANG

- "Edutainment" = education + entertainment
- rolig och effektiv inläring
- synlighet för turism- och restaurangbranschen

ske kontinuerligt genom arbetslivet. Arbetsmarknaden förväntar sig också en större flexibilitet och förändringstakt, eftersom individer kommer att byta yrke oftare och kanske flera gånger under livet. Turism- och restaurangbranschen behöver mer personal och arbetskraftsinvandringen är en av lösningarna. För nyanställa inom branschen behövs utbildning i både språk och branschspecifik kompetens. Också för denna målgrupp har projektet KompetensBoost testat nya koncept och utvecklat nya modeller.

Turismbranschen erbjuder intressanta, utmanande och meningsfulla arbetsuppgifter, en lärorik miljö och möjlighet till personlig utveckling. Samtidigt är branschen behäftad med en rad problem, såväl interna som omvärldsrelaterade, som påverkar dess förmåga att rekrytera och behålla personal.

Utifrån de problem som man i projektet Kompetensboost identifierat inom turism- och restaurangbranschen i Svenskfinland, har man planerat och arrangerat kortkurser utgående från de intervjuer som utfördes med företagare och övriga representanter från turismbranschen. Projektgenomförarnas önskan och ambition är att de erfarenheter KompetensBoost-projektet gett, ska bidra till att läroanstalterna har möjligheter att bättre möta branschens utmaningar och behov.

För **Novia** har det varit betydelsefullt att jobba tillsammans med andra stadiet och fria bildningen. Det har gett oss insyn i och förståelse för inom vilka ramar Optima, YA, Efo och Axxell arbetar. Novia har inom projektet haft möjligheter att, utgående från näringsens önskemål, utveckla kompetensboostar inom 'nya' ämnesområden såsom AI och

digital marknadsföring. Projektgruppen har bestått av driftiga och kreativa personer som har inspirerat varandra till nya tankesätt och ageranden.

Optima har stärkt samarbetet med arbetslivet, höjt profilen och kompetensen i branschen tack vare projektet. Tillsammans har vi fått in nya personer i branschen och gett dem basfärdigheter att trivas och lyckas på jobbet. Vi har inspirerat befintlig personal och boostat deras arbetsglädje samt stärkt arbetsgivare och företagare. Projektsamarbetet har skapat tentakler till intresseorganisationer och lagt en grund för nya samarbeten. Det har varit ett praktiskt experiment i att utbilda för och tillsammans med arbetslivet. Det har varit ett nöje!

KompetensBoost-projektet har stärkt **YAs** kontakt till näringen och gett verktyg att rekrytera arbetskraft och studerande till branschen, samtidigt som nätverket mellan utbildningsanordnarna har öppnat nya möjligheter till samarbeten. Lärarna inom branschen har haft möjlighet att utveckla nya

typer av evenemang som gett bra synlighet för branschen och dess utbildningar.

För **Efo**, som ensam representant för den fria bildningen, har det varit lärorikt att samarbeta med de andra läroanstalterna inom projektet. Restaurang- och turismbranschen har varit ett nytt arbetsfält, men vi känner att vi har kunnat bidra med vår specialkunskap och långa erfarenhet av integrationsutbildning och språkundervisning, eftersom språket är en så viktig faktor inom servicebranschen. Projektet har skapat synergieffekter och har kompletterat vår traditionella verksamhet samt gett mersmak för fortsatt samarbete.

Axxell har uppskattat möjligheten att jobba med kreativa koncept för evenemang och aktiviteter. Det har inte bara stärkt projektets och de olika instansernas synlighet, utan också gett våra studerande och kursdeltagare en fantastisk möjlighet att jobba med konkreta arbetsuppgifter. Dessutom har vi på Axxell uppskattat hur samarbetet i projektgruppen fungerat. Det har varit givande att jobba med driftiga kollegor. Den här typen av samarbete är något vi verkligen hoppas kunna fortsätta med också i framtiden.

SLUTSATSER

- arbetsmarknaden förväntar sig flexibilitet och förändringsförmåga
- utbildningsmodeller behöver förnyas
- nyanställda och personal i turism- och restaurangbranschen behöver förbättra sin branschspecifika kompetens och språkkunskaper
→ projektet KompetensBoost utvecklade nya modeller

Källor

Antila, A., Norontaus, A., Savolainen, A., Äikäs, M., Bosquet, P., & Haltia, P. (den 30 4 2024). *Kontinuerligt lärande behövs till följd av att arbetslivet och samhället förändras*. Hämtat från Utbildningsstyrelsen: <https://www.oph.fi/sv/blogg/kontinuerligt-larande-behovs-till-foljd-av-att-arbetslivet-och-samhallet-forandras> den 6 12 2024

Arbets- och näringsministeriet. (u.d.). *Sysselsättningen inom turismen*. Hämtat från <https://tem.fi/sv/sysselsattningen-inom-turismen> den 06 12 2024

Björklund, S., & Bergfors, M. (den 9 7 2023). *Personalbristen inom restaurangbranschen fortsätter – många nytexaminerade byter bransch*. Hämtat från Yle Österbot-ten: <https://yle.fi/a/7-10037669> den 6 12 2024

European Commission. (u.d.). *European Skills Agenda*. Hämtat från https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/european-skills-agenda_en den 6 12 2024

Kallonen, T., & Kuhmonen, A. (2021). *Jatkuva oppiminen – työelämän tärkein taito*. Helsinki: Helsingin kauppakamari, Hansa-Book.

Undervisnings- och kulturministeriet. (u.d.). *Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning*. Hämtat från <https://okm.fi/sv/servicecentret-for-kontinuerligt-larande-och-sysselsattning> den 6 12 2024

Bilaga

Ordande av utbildning finansierad av Servicecentret för kontinuerligt lärande SKOLS - JOTPA

Carolina Isomaa, Optima, Ansvarig koordinator strategier och planering

Innehåll

1. Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning - Skols och verksamheten.....	2
2. Finansiering	2
1.2 Beviljande av statsunderstöd	3
1.3 Upphandlingar och konkurrensutsättningar	4
3. Utbildningsinformation, datahantering och studieregistrering – andra stadiets yrkesutbildning .	5
3.1 Studieinformation och studieinfo	5
3.2 Innehållsinformation i utbildningsutbud och eGrunder	6
3.3 Koski & ePUK andra stadiets yrkesutbildning.....	6
3.4 Delar mindre än examensdel	7
3.5 Intyg över Skolskurs.....	7
4. Fria bildningen och Koski.....	8
Wiki eduuni: 3.1 Ibruktagande av KOSKI-tjänsten	8
Wiki eduuni: 3.2 Vilka utbildningar inom det fria bildningsarbetet lagras i KOSKI-datalagret?	9
Wiki eduuni:3.3 Utbildning inom det fria bildningsarbetet som riktar sig till läropliktiga.....	9
Wiki eduuni:3.4 Studierätt för studerande i fritt inriktad utbildning.....	9
Wiki eduuni:3.5 Registrering av studieprestationsuppgifter i fritt inriktad utbildning:.....	9

1. Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning - Skols och verksamheten.

Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning Skols (Jotpa på finska) är en fristående enhet i anslutning till Utbildningsstyrelsen som leds av både undervisnings- och kulturministeriet och arbets- och näringsministeriet. Servicecentrets verksamhet styrs av lagen om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning 682/2021 som trädde i kraft 1.9.2021.

<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210682>

Servicecentret (vidare nämnt Skols) ska främja kompetensutveckling för befolkningen i arbetsför ålder och trygga tillgång på kompetent arbetskraft. Servicecentrets uppgifter är att

- analysera kompetens- och arbetskraftsbehov
 - finansiera utbildning som riktar sig till personer i arbetsför ålder
 - utveckla informations-, rådgivnings- och vägledningstjänster
 - stödja regionalt och övrigt samarbete
 - delta i utvecklandet av digital servicehelhet för kontinuerligt lärande
- (Källa: Jotpa.fi)

2. Finansiering

Genom sin verksamhet strävar Servicecentret efter att förstärka allas kunskaper och kunnande, i synnerhet hos dem som enligt undersökningar i mindre mån deltar i vuxenutbildning och kontinuerligt lärande. Servicecentret vill förstärka kunnande särskilt hos de personer i arbetsför ålder som har utfört högst grundskolan eller som har svaga baskunskaper.

Allmänna mål för understöd är att finansiera utbildnings- och kunskapsbaserade tjänster som hjälper arbetstagare och arbetsgivare att besvara behov av nya färdigheter i arbetslivet, eller förutsägbara förändringar i näringslivs- eller sysselsättningsstrukturen. Målet är att arbetstagaren kan genom att utveckla sitt kunnande fortsätta sin karriär även om hans eller hennes arbetsuppgifter ändras.

Målet är också att föra in utbildningsuppgifterna i nationella databaser för att försäkra dess synlighet.

- För medborgare i Min Studieinfo (för att påvisa kunnande, informationsnytta vid ex. arbetssökning)
- För myndigheter (Skols finansierade utbildningens statistik, uppföljning av effekter, beviljande av förmåner)

Skols finansiering fördelas sig på två olika typer; statsunderstöd och upphandling.

Statsunderstöd beviljas till högskolor, anordnare av yrkesinriktad utbildning och läroanstalter inom det fria bildningsarbetet.

Upphandlingar och konkurrensutsättningar i vilka alla privaträttsliga gemenskaper kan delta. Anbud kan lämnas till exempel av yrkeshögskolor och deras dotterbolag, privata anordnare av utbildning, privata företag samt dotterbolag ägda av kommuner och samkommuner. (Källa: Jota.fi)

1.2 Beviljande av statsunderstöd

Servicecentret kan bevilja statsunderstöd för reglerad utbildning

- 1) anordnande av sådana examina och examensdelar som avses i 5 § i lagen om yrkesutbildning ([531/2017](#))
- 2) utbildning som ordnas av huvudmannen för en läroanstalt som avses i lagen om fritt bildningsarbete ([632/1998](#))
- 3) anordnande av i 7 § i universitetslagen ([558/2009](#)) avsedda examina, specialiseringsutbildning och utbildning som innehåller examensdelar,
- 4) anordnande av i 10 § i yrkeshögskolelagen ([932/2014](#)) avsedda examina, yrkespedagogisk lärarutbildning, specialiseringsutbildning och utbildning som innehåller delar av examina samt utbildning som är avsedd för invandrare
- 5) anordnande av sådan undervisning i samiska och samisk kultur som avses i lagen om Sameområdets utbildningscentral ([252/2010](#)),
- 6) verksamhet som stöder ansökan till utbildning och deltagande i utbildning,
- 7) utveckling av och försök med verksamhet som hör till ansvarsområdet.

Endast av särskilda skäl kan statsunderstöd beviljas för ordnande av utbildning som leder till avläggande av en hel yrkesinriktad examen eller högskoleexamen.

När statsunderstöd beviljas för ordnande av sådan utbildning som avses i lagen om yrkesutbildning ska hänsyn tas till att de målinriktade studerandeår som avses i 32 c § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ([1705/2009](#)) räcker till för ordnandet av utbildningen under finansåret.

Statsunderstödet ska täcka de totala kostnaderna för ordnande av sådan utbildning som avses i 1 mom. 1–5 punkten. I statsunderstödet ska dock beaktas de avgifter som tas ut av de studerande och som avses i 12 §. Bestämmelser om statsunderstöd finns i statsunderstödslagen ([688/2001](#)).

Källa: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2021/20210682>

Förtydligande 23.11.2022 via teams möte med Mikko Mähönen antecknat av Carolina Isomaa:

Yrkesutbildningen andra stadiet:

- När det beviljas statsunderstöd via Skols till andra stadiets anordnare av yrkesutbildning innebär det endast verksamhet som finns inom ramen för lagen om yrkesutbildning 531/2017 §5 d.v.s. yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen och specialyrkesexamen.
- Men examensdelar och delar mindre än examensdelar ska härledas ur de examina som anordnaren har i sitt utbildningstillstånd och på denna reglerade utbildning appliceras aktuell lagstiftning. Se kapitel 3.
- Endast av särskilda skäl kan statsunderstöd beviljas för ordnande av utbildning som leder till avläggande av en hel yrkesinriktad examen.
- Statsunderstöd beviljas inte för i lagen om yrkesutbildning 531/2017 Yrkesutbildningens 8§ beskriven övrig utbildning.

Fria bildningen:

- Fria bildningen omfattas från 1.1.2023 av överföringskrav till Koski.

Yrkeshögskolorna:

- Högskolornas VIRTSA programkompatibilitet och överföringsinstruktioner under arbete.
- Med rådande lagstiftning är aktuella tolkningen att yrkeshögskolorna kan få dubbelfinansiering för verksamhet till vilka Skols beviljat finansiering.
- Notera att ärendet utreds på ministeriet för försäkran samt ställningstagande till det faktum att anordnare på olika stadier hamnar i en ojämlik situation. Tredje stadiet kan då dubbelfinansiering medan andra stadiet riskerar tillbakabetalning om man inte når målinriktade studerandeår. Se förtydligande längre nedan om målinriktade studerandeår.

Målinriktade studerandeår:

- Statsunderstöd via Skols beviljas utöver det egentliga prestationsbeslutet och omfattningen av verksamheten som genomförs ska också ligga utanför detta.
- Målinriktade antal studerandeår behöver beaktas på så sätt att den av Jotpa-Skols finansierade verksamheten ska gå utöver dessa.
- Detta betyder att Skols kan i ansökningsskede kolla upp hur utbildningsanordnare ligger till i förhållande till sina målinriktade studerandeår, och i avslutningen av ett projekt.
- Statsunderstödet via Jotpa ska därmed utgå från ett behov som inte kan uppfyllas med befintliga studerandeår.
- Om anordnaren inte når upp till sina målinriktade studerandeår kan det anse obefogat att söka mera finansiering, och det kan bli aktuellt med tillbakabetalning av Skols-medel ifall det konstateras att verksamheten hade kunnat genomföras inom ramen för redan beviljade målinriktade studerande år och det egentliga finansieringsbeslutet.

Allmänt:

- Gällande den lagstiftning som appliceras på det beviljade stödet och mottagaren delas det upp i regleras och icke reglerad utbildning.
- Så länge statsunderstöd beviljas till någon av anordnare som omfattas av lagarna i ovanstående punkt 1-5 ska handlar det om reglerad utbildning och på detta appliceras det regelverk som respektive lag föreskriver.

Anvisningar för utbildningsanordnare med finansiering av Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning (JOTPA/SKOLS) finns på utbildningsstyrelsens eduuniwiki under [Anvisningar för utbildningsanordnare med finansiering av Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning \(JOTPA/SKOLS\) - Opetushallituksen palvelukokonaisuus - Eduuni-wiki](#)

1.3 Upphandlingar och konkurrensutsättningar

Servicecentret kan enligt 9 § i Lagen om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning anskaffa utbildning och andra kompetenstjänster. På anskaffning av i 8 § 2 mom. avsedda högskoleexamina tillämpas vad som i 9 § i universitetslagen och 13 § i yrkeshögskolelagen föreskrivs om uppdragsutbildning.

I fråga om kvalitetskraven i anslutning till föremålet för anskaffningen ska särskilt beaktas utbildnings- eller kompetenstjänstens kvalitet, resursfördelning och uppföljning av verkkningsfullheten. Källa: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2021/20210682>

3. Utbildningsinformation, datahantering och studieregistrering – andra stadiets yrkesutbildning

Kraven på studieinformation och datahantering varierar beroende på om den verksamhets om finansierats av Skols riktat still utbildning inom ramen för reglerad utbildning eller om finansieringen gäller annan utbildning som inte syftar till att avlägga examen.

Anordnare av yrkesutbildning och högskolor är enligt lagen om nationella studie- och examensregister (884/2017) skyldiga att föra in uppgifter gällande utbildning i Koski- och Virta-informationsresurserna.

682/2021 §10 Reglerad utbildning

Vid anordnande av i 8 § 1 mom. 1–5 punkten avsedd utbildning eller utbildning med stöd av 9 § som innehåller i universitetslagen eller yrkeshögskolelagen avsedda examensdelar tillämpas på ordnandet av utbildningen, på antagningen av studerande och på antagningen som studerande samt på den studerandes rättigheter och skyldigheter vad som föreskrivs i den lag som gäller utbildningen i fråga, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Bestämmelserna i 13–16 § tillämpas inte på utbildning som avses i denna paragraf.

- Läs: 13-16§ i denna lag tillämpas då inte:
- Bestämmelser om antagning och val av studerande, rätt att delta i utbildning, erhållande av information om utbildning och sökande om ändring ska göras enligt lagen om respektive utbildning.

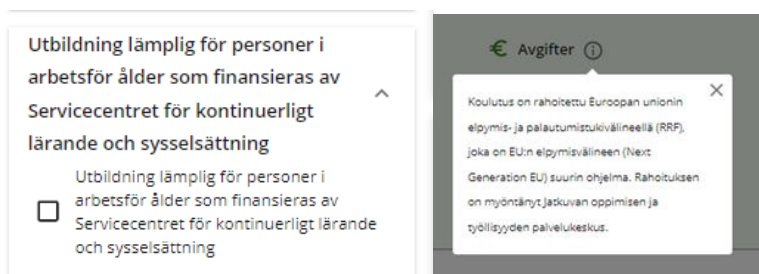
Källa: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2021/20210682>

3.1 Studieinformation och studieinfo

I beslutet om statsunderstöd sägs att mottagare av understöd bör även föra in utbildningsbeskrivningarna i utbildningsutbudet på Studieinfo-tjänsten enligt Servicecentrets anvisningar.

Anordnaren är skyldig att överföra information om utbildningsutbud till Studieinfo om utbildningen som finansierats via Skols faller inom ramen för yrkesutbildning.

Se bild hämtad ut sökfilter Studieinfo:

3.2 Innehållsinformation i utbildningsutbud och eGrunder

I de fall utbildningsdelarna är inom ramen för reglerad utbildning och mindre än examensdelar/delområden inom gemensamma examensdelar, hänförs de ändå ur redan befintliga examensdelar vilket gör att det inte är aktuellt att skapa egna läroplaner i eGrunder.

Om det är fråga om annan, icke reglerad utbildning, som heller inte har ursprung ur befintliga examina, ska läroplan skapas och införas i eGrunder. Skols ansvarar för och kan kolla upp innehåll i de utbildningar som erbjuds så att de också härleds ur befintliga examina och examensdelar.

3.3 Koski & ePUK andra stadiets yrkesutbildning

För anordnare inom ramen för sådana examina och examensdelar som avses i 5 § i lagen om yrkesutbildning ([531/2017](#)), även om det handlar om delar mindre än examensdelar, har det i Koski öppnats 2 finansieringsformer gällande Skols-finansierade kurser. För studerande öppnas alltid en separat studierätt, med det finansierade utbildningsinnehållet och Skols finansieringskod 14 el. 15.

- 14. Utbildning finansierad med medel från Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning
- 15. Utbildning finansierad med medel från Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning, då det är fråga om RRF understöd utbildning, Europeiska unionens återhämtningsfacilitet (RRF) NextGeneration EU.

För denna studierätt kan inte finansieringskod ändras under utbildningen utan finansieringen för hela utbildningen kommer endast från en källa. Denna studierätt ska endast innehålla den information och det som presterats inom ramen för Skols finansierade utbildningen. Ifall samma studerande avlägger andra yrkesstudier hos samma utbildningsanordnare, antingen samtidigt eller efter Skols-utbildningen, ska dessa dokumenteras i en ny studierätt. I Koski finns spärr för att kunna byta samma studierätt från Skols-finansiering till Finansiering med statsandelar. För utbildningar som görs via Skols-Jotpa finansiering ska ingen bas-, prestations- eller genomslagsfinansiering fås. Detta filtreras bort via finansieringskoderna 14 och 15. Gällande respons från studerande och arbetslivet kan denna insamlas, men ingen skyldighet finns.

Om en studerande alltså först gör Skols-utbildning mot examensdel (eller delar mindre än examensdel) och sen antas till examensgivandestudierfinansierad via statsunderstöd, har studerande två separata studierätter. I den ena finns Skols-finansierade prestationer (även mindre än) och i den andra studierätten finns examensgivande prestationerna samlade. Dessa två kan gå parallellt.

Behovet av att inhämta kunnande utgör grund för att studerande deltar i utbildning. Lagstadgad uppgift kring personlig tillämpning innebär ex. Yrkesutbildningens personliga tillämpning och personliga utvecklingsplan för kunnande, PUK. Om verksamheten är reglerad finns samma förväntan om info till ePUK som i vanliga fall. Yrkesutbildningens skyldighet att ha personlig tillämpning och PUK samt koppling till ePUK förändras inte. Denna kvarstår oberoende var finansieringen kommer ifrån. (Koskikliniikka 18.11.2022).

Yrkesutbildningsanordnarnas skyldighet att dokumentera uppgifter i Koski från det att studerande inleder utbildning är tydlig, se instruktioner på:

<https://wiki.eduuni.fi/pages/viewpage.action?pageId=190613208>

3.4 SKOLS-ärendenummer

Verksamhetsutövare vid läroanstalter som ordnar fritt bildningsarbete med JOTPA-statsbidrag ska ange tilläggsuppgiften "SKOLS-ärendenummer" på de studierätter som finansieras med SKOLS-statsbidrag. Denna tilläggsinformation är obligatorisk för alla studierätter inom den fria bildningen där den huvudsakliga prestationsnivån är kontinuerligt lärande, dvs. vid utbildning som finansieras med SKOLS-statsbidrag. Kodvärdet för det ärendenummer som ska väljas från koden är alltid detsamma som diarienumret i beslutet om statligt stöd och är i formatet XX/XXX/YYYY. I gränssnittet visas informationen i formatet XX/XXX/YYYY - utbildningsorganisation - annan beskrivande information, t.ex. projektnamn. Se instruktioner [5. Jatkuvaan oppimiseen suunnatun \(JOTPA\) vapaan sivistystyön opiskeluoikeudet - Opetushallituksen palvelukokonaisuus - Eduuni-wiki](#)

Informationen ska finnas i nya studierätter inom andra stadiers yrkesutbildning som skapas efter 17.6.2024 eller studierätter som skapats tidigare men ännu är aktiva efter 17.6.2024. Omfattar även studierätter som avslutats innan 17.6.2024 men vars uppgifter exempelvis korrigeras efter 17.6.2024. Från 1.12.2024 ska uppgifterna finnas i alla studierätter som överförs och uppdateras. Samma format för ärendenummer som ovan.

3.5 Delar mindre än examensdel

När en studerande avlägger utbildningen i fråga som en prestation som består av helheter som är mindre än en examenadel utgår denna från en befintlig examensdel och detta ska framgå i det om överförs till Koski.

<https://wiki.eduuni.fi/pages/viewpage.action?pagelId=190613045> (23.11.2022)

3.6 Intyg över Skolskurs

För yrkesutbildningens intyg över Skols-kurser, följ betygsföreskriftens punkt 2.3 samt ge studieregisterutdrag

<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/OPH-4251-2022%2C%20Todistukseen%20ja%20niiden%20liitteisiin%20merkitt%C3%A4v%C3%A4t%20tiedot%20ammatillisessa%20koulutuksessa%2C%20ruotsiksi.pdf>

2.3 Intyg över deltagande i examensutbildning Utbildningsanordnaren ska på begäran av den studerande utfärda ett intyg över deltagande i examensutbildning. Intyget undertecknas av en företrädare för utbildningsanordnaren och dateras med det datum då intyget utfärdas. Intyget över deltagande i examensutbildning ska innehålla:

- den studerades namn, studerandenummer och personbeteckning
- namnet på examen
- uppgifter om utbildningens innehåll och längd enligt den personliga utvecklingsplanen för kunnandet
- datum och underskrift
- utbildningsanordnarens och den läroanstaltens kontaktuppgifter
- datum och diarienummer för det tillstånd att ordna examina och utbildning som undervisnings- och kulturministeriet beviljat

- den lagstiftning som examensutbildningen grundar sig på (L 531/2017) och statsrådets förordning (F 673/2017). **OBS! Lägg här också till följande lag 682/2021** Lag om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning
- en anteckning om att examensutbildningen har genomförts i enlighet med examensgrunder som fastställts av Utbildningsstyrelsen. I intyget antecknas beslutsdatumet och diarienumret för den föreskrift om examensgrunder som ligger till grund för utfärdandet av intyget över deltagande i examensutbildning.
- andra nödvändiga tilläggsuppgifter.

4. Fria bildningen och Koski

Wiki eduuni instruktioner om KOSKI för fria bildningen sammanfattat på [8. Fritt bildningsarbete - Opetushallituksen palvelukokonaisuus - Eduuni-wiki](#)

Ibrukttagande av KOSKI-tjänsten

En huvudman för en läroanstalt enligt lagen om fritt bildningsarbete ska i fråga om sina **läropliktiga** studerande inom den utbildning som avses i 7 a kap. i den lagen och i 5 § 2 mom. i läropliktslagen föra in uppgifter om den utbildning som genomförs, när studierna inletts, tillfälligt avbrutits och avslutats samt genomförda studier och bedömningen av kunskandet i informationsresursen KOSKI. (Lag om nationella studie- och examensregister 9 a §.)

Utbildningar som avses i lagen rikta sig till läropliktiga är folkhögskolornas utbildning inom det fria bildningsarbetet som riktar sig till läropliktiga och studerande i den mening som avses i läropliktslagen som avlägger utbildning som ordnas enligt grunderna för läroplanen för integrationsutbildning av vuxna invandrare samt utbildning som ordnas enligt rekommendationen för läroplanen för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete. Om någon annan än en läropliktig studerande i den mening som avses i läropliktslagen studerar i de ovannämnda utbildningarna är det då ändå fråga om en studerande som studerar med fri inriktning. Dessutom ger lagen om nationella studie- och examensregister till huvudmannen för en läroanstalt inom det fria bildningsarbetet möjligheten att från och med 1.8.2021 med den studerandes samtycke lagra bedömda prestationsuppgifter om utbildningar som har **fri inriktning** och inte är examensinriktade.

Uppgifter om utbildning med fri inriktning kan lagras förutsatt att läroanstaltens huvudman har beslutat erbjuda möjligheten att lagra uppgifter i nationella register och den studerande ger sitt samtycke när utbildningen inleds för att lagra uppgifterna. Om det är fråga om ett minderårigt barn är det vårdnadshavaren som ger samtycket.

Dessutom ska läroanstalten innan lagringen av prestations- och studierättsuppgifterna ha beskrivit utbildningen kompetensinriktat, planerat utbildningens bedömningsprotokoll och utbildningens omfattning i studiepoäng ska vara fastställt. Beskrivningen görs genom att föra den lokala studie- eller kursplanen till tjänsten eGrunder som Utbildningsstyrelsen underhåller.

Bedömningen kan förverkligas antingen numeriskt eller så att utbildningen bedöms antingen som godkänd eller underkänd. Om bedömningens resultat är att underkänna den studerandes prestation

lagras prestationsuppgifterna inte i den nationella informationsresursen (Lag om nationella studie- och examensregister 9d §, Lag om fritt bildningsarbete 6b §, HE 19/2021).

Tillägg i finska versionen:

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (JOTPA) voi myöntää valtionavustusta vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) tarkoitetun oppilaitoksen ylläpitäjän järjestämään koulutukseen. ([8 §](#))

Vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitetun vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitäjän tulee tallentaa tietovarantoon Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta annetun lain 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa koulutuksessa, eli JOTPA:n myöntämällä valtionavustuksella rahoitetussa vapaan sivistystyön koulutuksessa, olevista opiskelijoistaan KOSKI-tietovarantoon suoritettava vapaan sivistystyön koulutus, opintojen aloittaminen ja päättyminen sekä suoritettut opinnot ja osaamisen arviointi. ([Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä 9 a §](#))

Tiedot on tallennettava 1.1.2023 tai sen jälkeen koulutuksessa aloittaneista opiskelijoista, joille opiskeluoikeudet luodaan KOSKI-palveluun koulutuksen alkaessa.

[5. Jatkuvaan oppimiseen suunnatun \(JOTPA\) vapaan sivistystyön opiskeluoikeudet - Opetushallituksen palvelukokonaisuus - Eduuni-wiki](#)

På sidan Wiki eduuni finns [instruktioner för ibruktagande av KOSKI-tjänsten via läroanstalter för fritt bildningsarbete](#) och där beskrivs bland annat

- Vilka utbildningar inom det fria bildningsarbetet lagras i KOSKI-datalagret
- Utbildning inom det fria bildningsarbetet som riktar sig till läropliktiga
- Studierätt för studerande i fritt inriktad utbildning
-
- Registrering av studieprestationsuppgifter i fritt inriktad utbildning:

Uppgifter om studieprestationer i fritt inriktad utbildning inom fritt bildningsarbete överförs som lokala studier till KOSKI-tjänsten. Lokala studier är utbildningar som huvudmannen för läroanstalten angett i den lokala läroplanen och som överförs med det kod som läroanstaltens huvudman själv har fastställt. För lokala studier är det obligatoriskt att överföra eller lagra **studiehelhetens namn** som läroanstaltens huvudman angett i den lokala läroplanen. En studierätt inom fritt bildningsarbete vars prestation på huvudnivå är utbildning med fri inriktning inom fritt bildningsarbete ska ha minst en bedömd delprestation till vilken omfattning som studiepoäng registrerats.

Delprestationen måste ha följande uppgifter lagrade:

- utbildningens eller studiehelhetens namn
Utbildningens namn lagras eller överförs i enlighet med den lokala läroplanen eller genomförandeplanen.
- delprestationen har omfattning i studiepoäng *samt* bedömning
Bedömningsskalan som används kan vara antingen "godkänd"
(<https://koski.opintopolku.fi/koski/dokumentaatio/koodisto/arviointiasteikkovst/latest?kieli=sv>) eller en siffra
(<https://koski.opintopolku.fi/koski/dokumentaatio/koodisto/arviointiasteikkovstvapaatavo>)

[tteinen/latest?kieli=sv](#)). En delprestation ska alltid ha omfattning som registrerats i studiepoäng.

- lokal kod, om studierättens uppgifter uppdateras med dataöverföringar från studieadministrationssystem.
Om studierättens uppgifter uppdateras med dataöverföringar från studieadministrationssystem, ska de överföras med den kod som huvudmannen för läroanstalten själv har fastställt.

För studerande öppnas alltid en separat studierätt och i samband med denna ska finansieringsinformation framgå. Det finansierade utbildningsinnehållet och Skols finansieringskod 14 el. 15. Koden förblir den samma under hela studietiden.

- 14. Utbildning finansierad med medel från Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning

- 15. Utbildning finansierad med medel från Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning, då det är fråga om RRF understöd utbildning, Europeiska unionens återhämtningsfacilitet (RRF) NextGeneration EU.

Fortsätt på finska 5. Jatkuvaan oppimiseen suunnatun (JOTPA) vapaan sivistystyön opiskeluoikeudet - Opetushallituksen palvelukokonaisuus - Eduuni-wiki

Oppilaitoksen ylläpitäjän tulee ennen opiskeluoikeuden luomista ja rahoitusmuotokoodin valintaa tarvittaessa tarkistaa Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen antamalta rahoituspäätökseltä, kummalla rahoituksella kyseisen koulutuksen opiskeluoikeus on rahoitettu ja valita asianmukainen rahoitusmuotokoodi opiskeluoikeudelle.

Jatkuvaan oppimiseen suunnatussa vapaan sivistystyön koulutuksessa käytettävät rahoitusmuotokoodit ovat:

- **Koodiarvo 14: Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoitus**
Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen (JOTPA) valtionavustuksella rahoittamat vapaan sivistystyön koulutukset
- **Koodiarvo 15: Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoitus (RRF)**
Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen (JOTPA) valtionavustuksella rahoittamat vapaan sivistystyön koulutukset, jotka on järjestetty JOTPA:n myöntämällä RRF-rahoituksella.
Toimenpide: P3C2R1.

KOMPETENSBOOST

T U R I S M O C H R E S T A U R A N G